

8. Ибратова Ф. Хозяйственное процессуальное право. Учебник. –Ташкент: ТДЮИ. 2011. - 705с.
9. Ибратова Ф.Б. «Айрим тоифадаги қарздорлар банкротлигининг хукукий муаммолари». Монография -Тошкент. ТДЮИ 2012. 405-б

Axborot manbalari:

1. www.lex.uz
2. www.ziyonet.uz
3. www.norma.uz
4. library-tsul.uz
5. www.cspu.uz

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSİYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

TADBIRKORLIK HUQUQI
FANINING ISHCHI O'QUV DASTURI (SILLABUSI)
Kunduzgi, 4-kurs

Bilim sohasi: 100000 – Ta'lrim
Ta'lrim sohasi: 110000 – Ta'lrim
Ta'lrim yo'nalishi: 60112100 – Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi

№	Mashg'ulot turi	Ajratilgan soat	Semestr		
			Ajratilgan soat	Ajratilgan kredit	8
1	Ma'ruza	26	26	✓	
2	Seminar	26	26	✓	
3	Kurs ishi	-	-		
4	Mustaqil ta'lim	52	52	✓	4 ✓
5	Jami auditoriya soati	52	52		
6	Umumiy soat	104	104	✓	

CHIRCHIQ- 2024

Fanning ishchi o'quv dasturi (Sillabusi) Chirchiq davlat pedagogika universiteti kengashining 2024-yil “24 06” dagi 19-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

- O.T.Berkinov** CHDPU “Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi” kafedrasi katta o‘qituvchisi
A.A.Yo‘ldoshev CHDPU “Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi” kafedrasi o‘qituvchisi

Taqrizchilar:

- M.S.Boltayev** Toshkent davlat yuridik universiteti professori, y.f.d.
R.A.Ikramov CHDPU “Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi” kafedrasi dotsenti, y.f.n.

Fanning o'quv ishchi dasturi Chirchiq davlat pedagogika universiteti Gumanitar fanlar fakulteti kengashining 2024 yil “24 06” dagi 12 sonli majlisida muhokamadan o'tkazilgan.

Fakultet dekanı:

R.A.Ikramov

Fanning o'quv ishchi dasturi Chirchiq davlat pedagogika universiteti Gumanitar fanlar fakulteti “Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi” kafedrasining 2024 yil “24 06” dagi 24-sonli majlisida ko‘rib chiqilgan va tasdiqlashga tavsiya qilindi.

Kafedra mudiri:

G.G. G'affarova

Fan/modul kodi Bus 4124	O'quv yili 2024-2025	Semestr 8	ECTS – Kreditlar 4	
Fan/modul turi Tanlov	Ta'lif tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
	Fanning nomi	Audiotoriya mashg'ulotlari	Mustaqil ta'lif	Jami yuklama
1	Tadbirkorlik huquqi	52 soat	52 soat	104 soat

1. O'quv fanini o'qitish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar.

Tadbirkorlik huquqida tadbirkorlik huquqining predmeti, nazarisi-huquqiy va qonuniy tushunchasi, tadbirkorlik huquqining o'ziga xos belgilari va xususiyatlari, tadbirkorlik huquqining manbalari, tadbirkorlik faoliyatining turlari, ularning umumiy xarakteristikasi, tadbirkorlik faoliyatini tashkil etishning tashkiliy-huquqiy asoslari, tadbirkorlik faoliyati subyektlarining mulk huquqi va boshqa ashyoviy huquqlari, tadbirkorlik faoliyatida shartnomaviy munosabatlar, tadbirkorlik faoliyati subyektlarining fuqarolik huquqiy javobgarlik asoslari xamda ayrim rivojlangan xorijiy mamlakatlarning tadbirkorlik huquqi soxasidagi manbalari keltirilgan. Shuningdek, bugungi kunda dunyoda kechayotgan globallashuv va iqtisodiy inqiroz sharoitlarida O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatining huquqiy asoslarini yanada takomillashtirish va mustahkamlashga doir masalalar yoriltiladi.

2. Tadbirkorlik huquqi fanining maqsad va vazifalari.

Fanni o'qitishdan maqsad – tadbirkorlik huquqi talabalarga ijtimoiy ta'minot huquqining predmeti, maqsad va vazifasi; tadbirkorlik masalalalariga oid huquqiy munosabatlarni tartibga soluvchi qonun-hujjatlar; tadbirkorlik tushunchasi; ijtimoiy ta'minot huquqining jamiyatdagi o'rni; O'zbekistonda tadbirkorlik huquqining tarixi; tadbirkorlikka oid munosabatlar tushunchasi; davlat va aholi o'rtaqidagi tadbirkorlikka oid munosabatlarni tartibga solish qoidalari; tartibga solish, qo'llay bilish masalalarini o'rgatishni maqsad qilgan.

Fanning vazifasi – talabalarda tadbirkorlikka doir normalarni tahlil qilish; ularga to'g'ri yuridik baho berish, olgan bilimlari asosida amaliyotda yuzaga kelgan turli muammoli vaziyatlarni hal eta olish; amaliy muammolarni hal qilishda normativ huquqiy huquqiy hujjatlar talqin qilish va qo'llash, tadbirkorlikka doir qonunchilik normalari tug'ri sharhlash va tahlil etish, muammoli masalalarni tanqidiy baholash va hal etish ko'nikmalarini shakllantiradi, rivojlantiradi va bu borada nazariy va amaliy ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

3. Ma’ruza mashg‘ulotlari

Nº	Mashg‘ulot mavzulari	Dars soatlari hajmi
VIII- semestr		
1	Tadbirkorlik (biznes) huquqi alohida huquq sohasi sifatida.	2
2	Tadbirkorlik faoliyati sub'ektlari va ularning turlari.	2
3	Tadbirkorlik faoliyatining mulkiy asoslari.	2
4	Tadbirkorlik faoliyatida shartnomalar.	2
5	Tadbirkorlik sub'ektlar faoliyati ustidan davlat nazorati.	2
6	Qimmatli qog`ozlar	2
7	Tadbirkorlik sub'ektlarini moliyalash va kreditlash asoslari.	2
8	Tashqi iqtisodiy faoliyat tushunchasi va uning huquqiy asoslari.	2
9	Bankrotlik.	2
10	Raqobat va monopoliya.	2
11	Birjalar faoliyati	2
12	Tadbirkorlik subyektlarini soliqqa tortish	2
13	Tadbirkorlik subyektlarining huquq va manfaatlarini qonuniy himoya qilish	2
Jami:		26 soat

Talabalar fanni puxta o’zlashtirishi uchun o’qitishning ilg’or va zamонавиј усулларидан foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tatbiq qilish muhim ahamiyatga ega. Fanni o’zlashtirishda darslik, o’quv va metodik qo’llanmalar, tarqatma materiallarr, elektron materiallardan foydalaniladi. Ma’ruza, amaliy mashg‘ulot mavzulariga mos ravishda ilg’or pedagogik texnologiyalar tanlanadi. Fanni o’qitishda «Keys-stadi», «Blits so’rov», «Nima uchun», «Aqliy xujum», «Klaster», «Venn halqachalari» kabi pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi. Bunda har bir mavzuning o’ziga xosligi hisobga olinadi. Shuningdek, audio,video, va boshqa axborot texnikasidan foydalaniladi.

4. Seminar mashg‘ulotlari mavzusi

Nº	Mashg‘ulot mavzulari	Dars soatlari hajmi
VIII- semestr		
1	Tadbirkorlik (biznes) huquqi alohida huquq sohasi sifatida.	2
2	Tadbirkorlik faoliyati sub'ektlari va ularning turlari.	2
3	Tadbirkorlik faoliyatining mulkiy asoslari.	2
4	Tadbirkorlik faoliyatida shartnomalar.	2
5	Tadbirkorlik sub'ektlar faoliyati ustidan davlat nazorati.	2
6	Qimmatli qog`ozlar	2

7	Tadbirkorlik sub'ektlarini moliyalash va kreditlash asoslari.	2
8	Tashqi iqtisodiy faoliyat tushunchasi va uning huquqiy asoslari.	2
9	Bankrotlik.	2
10	Raqobat va monopoliya.	2
11	Birjalar faoliyati	2
12	Tadbirkorlik subyektlarini soliqqa tortish	2
13	Tadbirkorlik subyektlarining huquq va manfaatlarini qonuniy himoya qilish	2
	Jami:	26 soat

Talabalar fanni puxta o'zlashtirishi uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tatbiq qilish muhim ahamiyatga ega. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va metodik qo'llanmalar, tarqatma materiallar, elektron materiallardan foydalaniladi. Ma'ruza, amaliy mashg'ulot mavzulariga mos ravishda ilg'or pedagogik texnologiyalar tanlanadi. Fanni o'qitishda "Tarmoqlar", "Aqliy hujum", "Bumerang", "Yelpig'ich", "Tarozi", «Klaster», «Venn halqachaları», "Olti qalpoq" kabi pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi. Bunda har bir mavzuning o'ziga xosligi hisobga olinadi. Shuningdek, audio-, video-, kompyuter texnikasidan foydalaniladi.

5. Mustaqil ta'lif

No	Mustaqil ta'lif mavzulari	Dars soatlari hajmi
1.	Tadbirkorlik (biznes) huquqi alohida huquq sohasi sifatida	4
2.	Tadbirkorlik faoliyati sub'ektlari va ularning turlari	4
3.	Tadbirkorlik sub'ektlari faoliyatini tashkil etish tartibi	4
4.	Tadbirkorlik sub'ektlarining bankrotligi	4
5.	Tadbirkorlik faoliyatining mulkiy asoslari	4
6.	Tadbirkorlik faoliyatida shartnomalar	4
7.	Tashqi iqtisodiy faoliyatning huquqiy tartibga solinishi	4
8.	Tadbirkorlik sub'ektlarini moliyalash va kreditlash asoslari	4
9.	Qimmatli qog'ozlar	4
10.	Konvertatsiya masalalari	4
11.	Tadbirkorlik sub'ektlarini soliqqa tortish	4
12.	Tadbirkorlik sub'ektlar faoliyati ustidan davlat nazorati	2
13.	Tadbirkorlik sub'ektlarining huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qilish	2
14.	Mamlakatimizda tadbirkorlikka berilayotgan etibor va uning ahamiyati	2

15.	Soliq tizimidagi imtiyozlar va bundan kichik biznesda kozlangan maqsad	2
	Jami:	52 soat

6. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarini to’la o’zlashtirish, tahlil natijalarini to’g’ri aks ettirish, o’rganilayotgan mavzular haqida mustaqil mushohada yuritish. Seminar mashg’ulotlariga berilgan topshiriqlarni to’liq bajargan holatda joriy nazoratni baholash uchun ball yig’ish. Mustaqil ta’lim boyicha berilgan mavzular boyicha mustaqil izlanib maruza matni shakillantirish, shu asosida slayd tayyorlash, mavzu doirasida beshta kazus, kamida o’nta glosari va yigirmata test savollarini shakillantirish. Oraliq nazorati olingunga qadar o’tilgan mavzulardan savollar shakillantirilib og’zaki tartibda olinadi. Yakuniy nazorat test topshiriq tartibida olinadi.

7. Fan bo’yicha talabalar bilimini baholash va nazorat qilish mezonlari

O’zbekiston Respublikasi Oliy va o’rta maxsus ta’lim vazirining 2018-yil 9-avgustdaggi 19-2018-soni buyrug’i bilan tasdiqlangan, O’zbekiston Respublikasi Adliya vazirligidan 2018-yil 26-sentyabrdagi 3069-soni bilan ro’yxatdan o’tkazilgan “Oliy ta’lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to’g’risidagi” nizomga muvofiq ishlab chiqildi.

1	2
Baholash usullari	Yozma ishlar, og’zaki so’rov, ko’rgazmalar
Baholash mezonlari	5- “a’lo” - xulosa va qaror qabul qilish; - ijodiy fikrlay olish; - mushohada yurita olish; - olgan bilimlarini amalda qo’llay olish; - mohiyatini tushunish; - bilish, aytib berish; - tasavvurga ega bo’lish
	4- “yaxshi” - mushohada yurita olish; - olgan bilimlarini amalda qo’llay olish; - mohiyatini tushunish; - bilish, aytib berish; - tasavvurga ega bo’lish.

	3- “qoniqarlı” -mohiyatini tushunish; -bilish, aytib berish; -tasavvurga ega bo'lish.
	2- “qoniqarsiz” -aniq tasavvurga ega emaslik, bilmaslik.

Asosiy adabiyotlar:

- Муаллифлар жамоаси. Тадбиркорлик(бизнес) хукуки. Дарслик. Масъул мухарир: й.ф.н., доц.Х.Азизов – Т.: ТДЮ, 2018. – 296 бет.
- Тадбиркорлик (бизнес) хукуки. Дарслик.– Т.: ТДЮУ нашриёти, 2016. –363 б.
- Тадбиркорлик (бизнес) хукуки. Дарслик. 1-2 том. Ш.Н.Рўзиназаров ва бошқалар. -Тошкент: Консаудитинформ, 2002.
- Хўжалик (тадбиркорлик) хукуки (лотин алифбосида). Муаллифлар жамоаси. Ф.Х.Отахоновнинг умумий таҳрири остида - Тошкент: Адолат, 2007. – 466 б.

Qo'shimcha adabiyotlar:

- Азизов Х.Т., Ширинов Ж., Бакаев Ш. Тадбиркорлик субъектлари фаолиятини фуқаролик-хукукий тартибга солиш. Ўқув қўлланма. – Тошкент, -Т.:Akademiya, 2013. – 114 б.
- Азизов Х.Т. Ўзбекистонда суд-хукуқ соҳасидаги ислоҳотлар ва уларни такомиллаштириш. “Ўзбекистон демократик ислоҳотлар ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш йўлида” мавзусидаги Республика илмий-амалий конференция материаллари тўплами. –Т.: Академия, 2012. Б.60-62.
- Азизов Х.Т. Ахоли фаровонлигини таъминлашда фермер ҳаракатининг роли. –Т.: ТДЮИ нашриёти, 2013 й.
- Бабакулов С.Б., Тадбиркорлик фаолиятини эркинлаштириш соҳасидаги ислоҳотлар. – Тошкент, -Т.: ТДЮИ, 2012. – 52 б.
- Бабакулов С., Ибратова Ф., Кичик бизнес хусусий тадбиркорлик – ижтимоий ва сиёсий барқарорликни кафолати. Ўқув услубий мажмуа. - Тошкент 2011. 64 б.
- Бурханходжаева Х.В. Тадбиркорлар хуқуqlarini суд томонидан химоя қилиниши. Тадбиркорларни қўллаб-куватлаш ва химоя қилиш тизимини такомиллаштириш муаммолари. / Илмийамалий конференция материаллари тўплами. -Т.: ТДЮИ 2002. - Б.170- 172.
- Дустов У.Н. Хўжалик юритувчи субъектлар банкротлиги. Ўқув қўлланма. -Т.: ТДЮИ. 2006.